

Bilaga 5

1 (4)

Inventering av vetenskapliga kunskapsluckor inom psykisk ohälsa 2005–2020
- insatser för att utreda, diagnostisera, förebygga och behandla psykisk ohälsa,
inklusive stödjande och organisatoriska åtgärder
rapport 335 (2021)

Bilaga 5 Kunskapsluckor från rapporter i serien SBU Kartlägger

Varje år publiceras en stor mängd vetenskapliga publikationer. Ett sätt att sammanställa kunskapen kring en viss frågeställning är att göra en systematisk översikt. I rapporttypen SBU Kartlägger tar SBU ett bredare grepp om ett större område och granskar och kategoriserar de systematiska översikter som finns publicerade inom området. Översikterna sorteras utifrån population, intervention och utfall för att det ska bli lättare för användarna att identifiera de översikter de är intresserade av. Även de systematiska översiktens användbarhet och risk för bias¹ bedöms och märks ut. Risken för bias bedöms utifrån översiktens metodologiska beskrivning. Rapporterna syftar till att ringa in områden där det finns evidens och peka på områden där kunskapen är otillräcklig – vetenskapliga kunskapsluckor. Se Faktaruta 2.1 för SBU:s definition av vetenskaplig kunskapslucka.

SBU har hittills publicerat fem rapporter som helt eller delvis rör psykisk ohälsa i serien SBU Kartlägger. För att ta del av resultat från kartläggningarna hänvisar vi till respektive rapport. Notera att forskning som förändrar kunskapsläget kan ha tillkommit efter att rapporterna publicerades.

¹ Ett resultatfel i forskningsprocessen som uppstått i en studies upplägg, genomförande, effektbedömning, publikation eller annan hantering av resultaten, och som inte beror på slumpen.

Funktionstillstånd och funktionshinder – Kunskapsläget för arbetsmetoder och insatser. Identifiering av vetenskaplig kunskap och kunskapsluckor utifrån systematiska översikter [1]

Kartläggningen redovisar vetenskaplig kunskap och vetenskapliga kunskapsluckor utifrån systematiska översikter som undersöker insatser eller arbetsmetoder till personer med funktionsnedsättning. Den rör insatser som utförs inom ramen för kommuners socialtjänst, andra berörda kommunala förvaltningar, liksom privata aktörers och statliga myndigheters arbete, med stöd av de lagstiftningar som Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), Socialförsäkringsbalk (2010:110), Socialtjänstlag (2001:453) (SoL), Lagarna om färdtjänst (1997:736) och riksfärdtjänst (1997:735) (LFT/LRFT), Lag (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag m.m. (LBB) med flera. Kartläggningen publicerades år 2019. [Läs rapporten](#)

Missbruk och beroende av alkohol och narkotika – kunskapsläget för utredningar och insatser inom socialtjänsten [2]

Syftet med kartläggningen var att utifrån systematiska översikter beskriva vilken vetenskaplig kunskap som fanns om utredningar och insatser som kan genomföras i, eller på uppdrag av, kommunal socialtjänstverksamhet för vuxna individer som är beroende av eller missbrukar alkohol eller narkotiska preparat, eller för deras anhöriga. Kartläggningen publicerades år 2019. [Läs rapporten](#)

Välfärdsteknik – digitala verktyg som social stimulans för äldre personer med eller vid risk för psykisk ohälsa. En kartläggning av systematiska översikter [3]

Syftet med SBU:s rapport var att kartlägga vetenskaplig kunskap och vetenskapliga kunskapsluckor. Kartläggningen baserades på systematiska översikter som undersökt effekter, upplevelser eller erfarenheter av digitala verktyg som social stimulans för att minska eller förebygga psykisk ohälsa bland äldre personer. Kartläggningen publicerades år 2017. [Läs rapporten](#)

Behandling och bedömning i rättspsykiatrisk vård. En kartläggning av systematiska översikter [4]

Syftet med kartläggningen var att ta reda på inom vilka områden det finns behov av kunskap kring insatser i rättspsykiatrisk vård. Den övergripande frågan var *”För vilka vårdinsatser inom rättspsykiatrisk vård finns det vetenskapligt underlag och vad visar det i så fall när det gäller effekter och biverkningar? För bedömningsinstrument gäller frågan även prognostisk förmåga.”* Kartläggningen publicerades år 2017. [Läs rapporten](#)

SBU har publicerat två systematiska översikter inom området rättspsykiatrisk vård efter att kartläggningen genomfördes:

- Psykologiska behandlingar och psykosociala insatser i rättspsykiatrisk vård (2018) [5]
- Läkemedelsbehandling inom rättspsykiatrisk vård (2018) [6]

Samverkan vid psykisk ohälsa inom hälso- och sjukvård, socialtjänst samt socialförsäkring. En kartläggning av kunskap och kunskapsluckor utifrån systematiska översikter [7]

Det övergripande syftet var att kartlägga var det fanns vetenskaplig kunskap respektive kunskapsluckor för effekten av olika samverkansinsatser vid psykisk ohälsa inom hälso- och sjukvård, socialtjänst och socialförsäkringen. Med samverkan avsågs insatser som överskrider gränser mellan organisationer eller mellan nivåer inom samma organisation. Rapporten publicerades år 2017. [Läs rapporten](#)

Referenser

1. SBU. Funktionstillstånd och funktionshinder – Kunskapsläget för arbetsmetoder och insatser. Identifiering av vetenskaplig kunskap och kunskapsluckor utifrån systematiska översikter. Stockholm: Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU); 2019. SBU-rapport nr 305. [accessed May 7 2021]. Available from: <https://www.sbu.se/305>.
2. SBU. Missbruk och beroende av alkohol och narkotika – Kunskapsläget för utredningar och insatser inom socialtjänsten. En kartläggning av systematiska översikter. Stockholm: Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU); 2019. SBU-rapport nr 296. [accessed Dec 22 2020]. Available from: <https://www.sbu.se/296>.
3. SBU. Välfärdsteknik – Digitala verktyg som social stimulans för äldre personer med eller vid risk för psykisk ohälsa. En kartläggning av systematiska översikter. Stockholm: Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU); 2017. SBU-rapport nr 268. [accessed Dec 22 2020]. Available from: <https://www.sbu.se/268>.
4. SBU. Behandling och bedömning i rättspsykiatrisk vård – En kartläggning av systematiska översikter. En kartläggning av kunskap och kunskapsluckor utifrån systematiska översikter. Stockholm: Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU); 2017. SBU-rapport nr 264. [accessed Dec 22 2020]. Available from: <https://www.sbu.se/264>.
5. SBU. Psykologiska behandlingar och psykosociala insatser i rättspsykiatrisk vård. Systematiska översikter av effektstudier, patientupplevelser och ekonomiska aspekter, samt en etisk analys. Stockholm: Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU); 2018. SBU-rapport nr 287. [accessed Sep 20 2021]. Available from: <https://www.sbu.se/sv/publikationer/SBU-utvarderar/psykologiska-behandlingar-och-psykosociala-insatser-i-rattpsykiatrisk-varld/>.
6. SBU. Läkemedelsbehandling inom rättspsykiatrisk vård. En systematisk översikt och utvärdering av medicinska, hälsoekonomiska, sociala och etiska aspekter. Stockholm: Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU); 2018. SBU-rapport nr 286. [accessed Sep 20 2021]. Available from: <https://www.sbu.se/sv/publikationer/SBU-utvarderar/lakemedelsbehandling-inom-rattpsykiatrisk-varld/>.
7. SBU. Samverkan vid psykisk ohälsa inom hälso- och sjukvård, socialtjänst samt socialförsäkring. En kartläggning av kunskap och kunskapsluckor utifrån systematiska översikter. Stockholm: Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU); 2017. SBU-rapport nr 273. [accessed Dec 22 2020]. Available from: <https://www.sbu.se/273>.